

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 68/2017

Daniel u Jacqueline Caruana
bin-numri tal-karta tal-identità 211859(M) u 227662(M) rispettivament
(appellati)

Vs

Crystal Finance Investments Ltd (C26761)
(appellanti)

5 ta' Novembru, 2018.

1. Permezz ta' formola tal-ilmenti preżentata fis-16 ta' Awissu, 2016 quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji, l-appellati lmentaw li ngħataw parir/servizz ħażin minn Crystal Finance Investments Ltd dwar is-segwenti:

'F' Novembru 2013 investejna €25,000 f'BP192 5.75% EUR Bond Portfolio 2018 fuq rakkomandazzjoni tas-sur Oliver Demanuele.

F' Mejju 2015 Crystal Finance bagħtu għalina għax il-valur ta' l-investment niżel għal €19,687.

Fuq rakkomandazzjoni tas-sur Oliver Ellul, l-investment ġie maqlub għal 883655 UBS (LUX) Bond Fund – EUR HY P-dist - €7,842

3213142 7% Norske Skogindustrier 2017 - €10,792

F' April 2016 ġie maqlub f':-

32260870 3.5% Norske Skogindustrier 2026 – 7854 units bla valur

32260869 2% Norske Skogindustrier2115 – 5430 units bla valur'

u talbu għalhekk li l-provvditur jiġi ordnat jirrifondihom is-somma originali ta' €25,000.

2. Is-soċjetà intimata u provvditriċi tas-servizz wiegħbet fid-19 ta' Settembru 2016 bil-premessa li ġiet formalment notifikata bl-ilment surriferit fid-29 ta' Awissu 2016. Dwar l-ilment eċċepiet illi, in linea preliminari: (i) l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji m' għandux ġurisidizzjoni sabiex jisma' u jiddeċiedi l-vertenza odjerna peress li l-partijiet issottomettew għall-ġurisidizzjoni tal-Qrati ta' Malta a tenur tal-artikolu 17 tat-*Terms of Business Agreement*; (ii) l-azzjoni hija preskritta; u (iii) l-ilment huwa null a tenur tal-artikolu 789(1)(c) tal-Kap. 12

tal-Ligijiet ta' Malta peress li minnu ma tirriżultax il-baži tal-lanjanza fil-konfront tagħha. Fil-mertu ċaħdet l-ilment bħala fieragħ u infondat fil-fatt u fid-dritt inkwantu hija aġixxiet kif rikjest mill-qafas regolatorju applikabbli u skont l-għola livell ta' diligenza mistennija fil-liġi.

3. Fl-ewwel udjenza tat-8 ta' Novembru 2016,¹ l-Arbitru rrileva li r-risposta tal-provditur tas-servizz finanzjarju kienet *fuori termine* u fuq talba tal-imsemmi provditur ikkonċeda terminu ta' ħamest ijiem sabiex il-provditur tas-servizz jiġġustifika l-kontumaċja. Matul is-seduta tal-15 ta' Novembru 2016 xehdet Caroline Scicluna li spjegat li l-proċedura dak iż-żmien kienet li l-posta titħalla *r-reception* u titqassam wara li jinqdew in-nies. Jista' jkun li l-posta nfetħet tard u għalhekk tqassmet fid-29 ta' Awissu 2016.
4. Permezz ta' deċiżjoni tal-24 ta' Jannar 2017, l-Arbitru kkunsidra li ma kien hemm l-ebda kontestazzjoni dwar il-validità tan-notifika li saret fis-26 t' Awissu 2016 fl-uffiċċju tal-soċjetà intimata u l-*pink card* kienet iffirmata minn impjegat tal-kumpannija. Iddeċieda li l-kontumaċja tolqot ukoll Tribunali speċjali imwaqqfa b'liġi u mhux biss il-Qrati ordinarji u li fil-każ odjern ma kien hemm l-ebda okkorrenza speċjali li setgħet timpedixxi b' mod invincibbli lill-provditur tas-servizz milli jipprezenta r-risposta fil-ħin. Ir-rappreżentanta tas-soċjetà intimata xehdet li l-ilment għadda għandha fid-29 ta' Awissu 2016 u dakinhar stess kien infurmat l-avukat. Għalhekk xorta kien hemm biżżejjed żmien sabiex ir-risposta ssir fit-terminu stabbilit fil-liġi. Konsegwentement l-Arbitru kkonkluda li l-appellanti ma ġġustifikatx il-kontumaċja u qies it-tweġiba tal-provditur tas-servizz daqs li kieku qatt ma ġiet prezentata. Ikkonċeda iżda li l-provditur tas-servizz jipprezenta nota ta' sottomissjonijiet f'qasir żmien dwar il-meritu tal-każ *a tenur* tal-artikolu 158(10) tal-Kap. 12.
5. Fit-28 ta' Novembru 2017 l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji ddeċieda l-ilment billi *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta ordna lil Crystal Finance Investments Ltd tħallas lill-ilmentaturi s-somma ta' ħamsa u għoxrin elf ewro (€25,000), però li minnha jridu jonqsu (a) kull imgħax li tħallas mill-BP 192 qabel ma ġie terminat, (b) kull dħul li seta' tħallas mill-UBS High Yield Bond Fund u (ċ) l-imgħaxijiet li tħallsu f'Ġunju 2016 (€60.33) u Diċembru 2016 (€138.52) fuq in-Norske, bl-imgħax legali mid-data tad-deċiżjoni sad-data tal-ħlas effettiv. Iddeċieda ulterjorment illi fuq baži ta' ekwità u ġustizzja, kwalunkwé investment meritu ta' dan il-każ, li għadu f'isem l-ilmentaturi, għandu jdur f'isem il-provditur tas-servizz hekk kif isir il-ħlas effettiv akkordat bid-deċiżjoni lill-ilmentaturi, u dawn ikunu obbligati li jiffirmaw kwalunkwé dokument biex dan iseħħ.

¹ Fol. 55.

6. Is-soċjetà Crystal Finance Investments Limited appellat minn din id-deċiżjoni u talbet lil din il-Qorti, *'tħassar u tirrevoka d-Deciżjoni Interlokutorja mogħtija mill-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fl-24 ta' Jannar 2017, kif ukoll tħassar u tirrevoka d-Deciżjoni Finali mogħtija mill-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fit-28 ta' Novembru 2017 u salv kull provediment ieħor li jidrilha opportun fiċ-ċirkostanzi, tiċhad it-talbiet tal-appellati Daniel u Jacqueline konjuġi Caruana, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellati.'*
7. L-aggravji tas-soċjetà appellanti huma li:
 - i. Kuntrarjament għal dak li ddecieda l-Arbitru fid-Deciżjoni Interlokutorja, l-appellanti ġġustifikat il-kontumaċja tagħha;
 - ii. Għal dak li jirrigwarda d-Deciżjoni Finali, l-Arbitru għażel li ma jagħti każ propju xejn is-sottomissjonijiet tagħha biex b'hekk wasal għad-deċiżjoni żbaljata fir-rigward ta' dan il-każ minn diversi aspetti sollevati fit-tweġiba tal-appellanti illi l-Arbitru qies *'daqs li kieku ma gietx ipprezentata'*;
 - iii. Applikazzjoni żbaljata tal-Liġi biex b' hekk l-Arbitru mar *ultra vires* il-poteri tiegħu applikabbli taħt l-Att in kwantu ordna lill-appellanti li kwalunkwe investment li l-appellati għad għandhom tramite s-soċjetà appellanti għandhom jdur fuq l-isem tal-appellanti u l-Arbitru jimponi obligazzjoni fuq l-appellanti sabiex tiffirma kwalunkwe dokument biex dan jseħħ.

Ikkunsidrat:

8. Permezz tal-**ewwel aggravju** l-appellanti tinsisti li hija ġġustifikat il-kontumaċja tagħha. Ittenti li hija dejjem kienet *in buona fede* u l-kontumaċja ma kinitx attribwibbli għal nuqqas ta' rispett jew disprezz lejn l-Uffiċċju tal-Arbitru iżda kienet biss dovuta għal *'glitch'* amministrattiv. Gara biss li l-ilment wasal l-uffiċċju tagħha l-Ġimgħa 26 t'Awissu 2016 wara nofsinhar u tqassam internament lill-uffiċċjal responsabbli filgħodu nhar it-Tnejn 29 t'Awissu 2016 li, hekk kif mitluba tagħmel fl-istess Avviż, min-naħa tagħha avżat lill-Uffiċċju tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji li l-ilment ġie debitament notifikat lis-soċjetà intimata fid-29 t'Awissu 2016. B'riferenza għall-artikolu 19(3)(b) li għalih jagħmel referenza l-Arbitru stess, tilmenta li abbażi ta' ekwità, ġustizzja u raġonevolezza l-Arbitru ma kienx messu ddecieda li l-appellanti kienet kontumaċja. Tikkontendi li l-prinċipji tal-ekwità, ġustizzja u raġonevolezza ġew applikati biss fil-konfront tal-ilmentaturi filwaqt

li fil-konfront tal-provditur tas-servizz finanzjarju ġew applikati selettivament u rigorozament d-dettami proċedurali kontenuti fil-Kap. 12. Iżżid ukoll li l-Kap. 555 daħal fis-seħħ ftit xhur qabel ma ġie intavolat u notifikat l-ilment in kwistjoni u kien unikament minħabba raġunijiet amministrattivi, mhux dispregġjattivi, li t-twegiba tagħha ġiet intavolata tardivament.

9. Huwa inkontestat li s-soċjetà appellanti rċeviet l-ilment fis-26 ta' Awissu 2016, hekk kif jirriżulta wkoll mill-*pink card* relattiva.² Fid-19 ta' Settembru 2016³ l-appellanti pprezentat it-twegiba.

10. L-artikolu 22(3) tal-Kap. 555 jipprovdi:

'(3) Arbitru m'għandux jipproċedi li jittratta lment sakemm l-Arbitru ma jkunx:

(a) avża lill-persuna li kontriha jkun qed isir l-ilment bl-ilment;

(b) ipprovda lill-persuna li kontriha jkun qed isir l-ilment daww id-dettalji li jkunu jippermettulha li tagħti risposta fuq l-ilment; u

*(c) ipprovda lill-persuna li kontriha jkun qed isir l-ilment opportunità li tippreżenta r-risposta għall-ilment. **Dik ir-risposta għandha tintbagħat lill-Arbitru fi żmien għoxrin gurnata minn meta l-Arbitru jikkomunika l-ilment lill-persuna li kontriha jkun qed isir l-ilment.***

Il-persuna li tkun qed tagħmel l-ilment u l-persuna li kontriha jkun qed isir l-ilment għandhom dritt li jkunu rappreżentati u assistiti minn persuna jew persuni tal-fiducja tagħhom.'

11. Jirriżulta għalhekk li t-terminu mogħti lill-provditur tas-servizz biex jippreżenta twegiba huwa tassattiv u joħroġ mil-liġi. Dan ma jistax jiġi injorat a bażi tal-prinċipji tal-ekwità, ġustizzja u raġonevolezza, kif pretiż mis-soċjetà appellanti, inkwantu:

- (i) meta l-intimat jippreżenta twegiba wara t-terminu kontemplat mil-liġi, l-att fih innifsu hu rritwali għaliex il-liġi tgħid espressament iż-żmien li fih għandha tiġi pprezentat t-twegiba;
- (ii) kieku l-intimat jista' jippreżenta twegiba *fuori termine* flimkien mal-provi in sostenn tad-difiża, it-terminu ta' għoxrin (20) jum ikun mingħajr skop;

² Fol. 46.

³ Fol. 23.

(iii) f'każ li l-intimat ma jwegibx jew jipprezenta twegiba li hi rritwali, l-preżenza tal-intimat mhijiex biżżejjed sabiex dan ikun jista' jressaq id-difiża u l-provi biex jirribatti għall-pretensjoni tal-attur. Jekk ikun mod ieħor ikun ifisser li wara li l-ilmentatur jagħlaq il-provi, il-konvenut ikun faċilment iressaq difiża u provi kif jaqbillu. L-għan wara t-twegiba huwa li l-intimat jiddikjara d-difiża tiegħu sabiex l-ilmentatur ikun infurmat u jressaq il-provi li jqies li huma meħtieġa biex jissostanzja t-talbiet u jirribatti d-difiża tas-*service provider*.⁴

12. Issa jmiss li jiġi mistħarreġ jekk l-appellanti ġgustifikatx in-nuqqas tagħha.
13. L-appellanti ssostni li n-notifika waslitilha l-Ġimgħa 26 ta' Awissu 2016 u tqassment internament lill-persuna responsabbli, Caroline Scicluna, nhar it-Tnejn 29 ta' Awissu 2016 li minnufih bagħtet *acknowledgement* lill-uffiċċju tal-Arbitru u bdiet tiddiskutih mal-avukati. Minhabba f'hekk inbidlet il-proċedura interna sabiex l-ilmenti jaslu direttament għandha. L-imsemmija Caroline Scicluna kkonfermat li ma kien hemm l-ebda raġuni partikolari għalfejn il-posta waslet għandha fid-29 t' Awissu 2016.⁵
14. Fid-deċiżjoni fl-ismijiet ***Calleja Noel Et Vs Middle Sea Valletta Life Assurance***, deċiża mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) fit-28 ta' Jannar 2005 ingħad illi:

'... l-gustifikazzjoni ta' kontumacja għandha tibqa' titqies bhala eccezzjoni għar-regola li l-imharrek hu tenut li jwiegeb bil-miktub b'nota fiz-zmien stipulat fil-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedurali Civili, u bhala tali l-eccezzjoni m'għandha qatt tipprevali u tissupera dik li hija r-regola.

12. Fil-kaz in ezami, il-fatti huma cari bizzejjed u dwarhom lanqas jidher li hemm divergenzi. Is-socjeta` konvenuta irceviet att ta' citazzjoni b'mod regolari. Impjegata tagħha, fuq struzzjonijiet moghtijin lilha, għaddiet l-istess citazzjoni bil-posta lill-avukat tagħha, li inzerta li kien imsiefer u irritorna proprju f'jum tas-Sibt qabel l-aħhar jum li fih kien jiskadi t-terminu għall-fini tal-prezentata ta' nota ta' eccezzjonijiet. L-avukat tas-socjeta` konvenuta f'dak il-jum kien mar fl-uffiċċju tiegħu imma xehed li hu ma lahaqx fetah il-korrispondenza kollha, kompriza dik kontenenti c-citazzjoni "de quo".

13. In linja ta' gustifikazzjoni, is-socjeta` appellanti issottomettiet li hija "ma pprezentatx in-nota ta' eccezzjonijiet tagħha mhux b'sinjal ta' dispett jew kontumacja lejn l-awtorita` tal-Qorti izda semplicement minhabba l-fatt li l-impjegata tas-socjeta' esponenti Simone Inguanez ma kienitx taf illi l-konsulent

⁴ ***Peter Gatt vs Brandon Theuma – Krea (Malta) Limited***, deċiż minn din il-Qorti fid-29 ta' Jannar 2016.

⁵ Fol. 106.

legali tas-socjeta` esponenti kien ser ikun imsiefer fuq xoghol” (Sottolinear tal-Qorti).

14. Fil-fehma tal-Qorti, ir-raguni mogħtija ma tikkostitwixxix “kawza gusta” imma tammonta invece għal nuqqas gravi. Dan il-fatt juri li minkejja dak li kien hemm innizzel fuq l-att tac-citazzjoni bhala twissija lill-persuna mharrka, is-socjeta` konvenuta f’ebda mument minn mindu giet servuta bl-att tac-citazzjoni ma ikkomunikat direttament ma’ l-avukat tagħha. Lanqas jirrizulta li l-avukat tas-socjeta` konvenuta ma hass il-bzonn li jinformaha li huwa ma setax jattendi l-ufficju fil-jiem in kwistjoni għal ragunijiet ta’ safar – għalkemm din hija proprjament materja li tikkoncerna r-rapporti professjonali bejnu u bejn is-socjeta` konvenuta.

15. Is-socjeta` konvenuta ippruvat ukoll tibni argument mill-fatt li hija ġia` kellha okkazzjoni turi lill-kontroparti li kienet qegħda tikkontesta l-pretensjoni tagħha u li allura fuq l-iskorta tad-decizjoni mogħtija in re: Beacom et v. Spiteri Staines” (ġia` citata) huwa kien awtorizzat jiggustifika l-kontumacja “stante li kien wera indikazzjoni lill-Qorti illi kellu intenzjoni li jikkontesta t-talbiet attrici.” Din il-Qorti tahsibha xort’ohra. Bl-istess fatt imsemmi mis-socjeta` konvenuta, huwa daqstant iehor gustifikat li wiehed jargumenta li għaladarba s-socjeta` konvenuta kienet fi hsiebha tikkontesta l-pretensjoni ta’ l-atturi, appena hija irceviet ic-citazzjoni hija ma kellha l-ebda raguni li ma tikkomunikax minnufih ma’ l-avukat tagħha. L-agir tagħha, fic-cirkustanzi, kien negligent ghall-ahhar u huwa sewwa sew dan il-komportament ta’ mankanza li jammonta għal dak id-dispett li jissemma’ fid-decizjonijiet citati in propozitu. Jekk is-socjeta` konvenuta dehrilha li l-avukat ta’ fiducja tagħha jirrisjedi biss f’persuna wahda, lanqas li setgħet tagħmel huwa li tinfirmah mill-aktar fiss bin-notifika ta’ l-att tac-citazzjoni u mhux li timpustalu l-att tac-citazzjoni bla ma lanqas biss tinfirmah li ser tagħmel hekk. Is-socjeta` konvenuta altru milli kellha zmien għad-disposizzjoni tagħha biex tikkomunika mal-legali tagħha, u dan apparti li fl-att li hija irceviet hija nghatat struzzjonijiet cari. Kif gustament gie ritenut mill-ewwel Qorti, “Il-fatt li l-avukat tagħha kien imsiefer seta’ gie verifikat fil-hin, biex jilhqu jittieħdu provvedimenti opportuni alternattivi.”

15. Mill-provi jirrizulta li l-iżball li għamlet is-soċjetà attrici ma kienx invincibbli iżda dovut għal negliġenza u diżattenzjoni da parti ta’ min oriġinarjament aċċettah f’ isem l-appellanti in kwantu ma ħax ħsieb jissenjala fuqu d-data meta rċevieh u/jew li jqassmu minnufih. Dan minkejja li l-covering letter maħruġa mill-Uffiċċju tal-Arbitru, li magħha kien meħmuż l-ilment, kienet tindika b’tipa grassa li s-soċjetà appellanti kellha 20 jum mid-data tan-notifika biex twieġeb a tenur tal-artikolu 22(3)(ċ) tal-Kap. 555.⁶
16. Tenut kont tal-ġurisprudenza in materja, l-ispjegazzjoni mogħtija mill-appellanti ma tammonta għall-ebda raguni valida li tista’ tiġġustifika l-fatt li baqgħat tittrattjeni sad-19 ta’ Settembru 2016 biex tipprezenta t-tweġiba

⁶ Fol. 22.

tagħha. Kif tajjeb osserva l-Arbitru, ukoll jekk stess il-posta tqassmet internament lill-persuna responsabbli nhar it-Tnejn 29 ta' Awissu 2016, minn dik id-data kien għad fadal biżżejjed zmien sabiex it-twegiba tkun preżentata sal-15 ta' Settembru 2016, kif irid il-Kap. 555.

17. Isegwi li s-soċjetà appellanti m'għandhiex raġun f'dan l-aggravju u għaldaqstant hu miċħud.
18. It-**tieni aggravju** hu li għal dak li jirrigwarda d-deċiżjoni finali l-Arbitru għażel li jinjora għal kollox is-sottomissjonijiet tagħha, *'biex b'hekk wasal għal deċiżjoni għal kollox żbaljata fir-rigward ta' dan il-każ minn diversi aspetti sollevati fit-Twegiba tal-appellanti illi l-Arbitru sfortunatament qies 'daqs li kieku ma gietx ippreżentata'*. Tikkontendi li l-Arbitru kellu jikkonkludi li (i) m'għandux ġurisdizzjoni f'dan il-każ; (ii) it-talba hija preskritta a tenur tal-artikolu 2156 tal-Kodiċi Ċivili; (iii) l-ilment jikser b' mod lampanti l-artikolu 789(1)(c) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta; (iv) hija aġixxiet kif suppost skont il-qafas regolatorju applikabbli għaliha; u (v) kwalunkwé telf lamentat mill-appellati huwa riżultat ta' riskju inerenti fit-tip ta' investiment li għamlu l-appellati u liema investimenti kienu adattati għall-appellati fiż-żmien viġenti illi saru.
19. Dan l-aggravju m'huwiex biss insostenibbli iżda addirittura fieragħ. Is-soċjetà appellanti qegħda tippretendi li minkejja li ma ppreżentatx twegiba fit-terminu kontemplat mil-liġi, l-Arbitru kellu jilqa' l-eċċezzjonijiet li ssemew fin-nota ta' sottomissjonijiet, liema eċċezzjonijiet jirreferu għall-provi li ppreżentat mal-istess nota u li sussegwentment ġew sfilzati minħabba li ma ppreżentatx it-twegiba fit-terminu kontemplat mil-liġi.⁷ Dan mhux possibbli.
20. L-intimata ngħatat l-opportunita' tippreżenta nota ta' sottomissjonijiet. Pero' dik l-ordni ma kinitx tfisser li setgħet tippreżenta provi.
21. Dwar il-kwistjoni tal-kompetenza tal-Arbitru, l-artikolu 22(2) tal-Kap. 555 jipprovdi li malli jitressaq l-ilment l-Arbitru għandu jiddeċiedi jekk jaqax fil-kompetenza tiegħu. Skont il-qorti bażat fuq **id-dokumenti in atti, l-Arbitru ma setax jirrifjuta li jisma' u jiddeċiedi l-każ**. L-ilment kien dwar l-imġiba tal-appellat fil-qadi tad-dmirijiet tiegħu fil-konfront tal-appellati.
22. Dwar l-allegata preskrizzjoni, l-artikolu 19 tal-Kap. 555 jipprovdi li ma tistax titqajjem mill-Arbitru *ex officio*. Skont l-artikolu 19 tal-Kap. 555, eċċezzjoni ta' preskrizzjoni tista' tingħata "... **biss** fl-ewwel sottomissjonijiet bil-miktub li

⁷ Fol. 205.

huwa provdut dwarhom fl-artikolu 22(3)(c) sakemm ma jkunx awtorizzat mod ieħor mill-Arbitru li għandu jagħti r-raġunijiet għal dik l-awtorizzazzjoni". Għalkemm l-eċċezzjoni ngħatat fit-tieni paragrafu tat-twegiba, l-istess ġiet sfilzata mill-Arbitru għaliex prezentata wara li kien għalaq iż-żmien li kellha tiġi prezentata skont l-artikolu 22(3)(c). Inoltre, u f'kull każ ġialadarba l-appellanti kienet kontumaċi ma tistax tagħmel fl-istadju tal-appell dak li ma setgħatx tagħmel quddiem l-Arbitru, ġialadarba l-ewwel aggravju ġie miċhud.⁸

23. F'kull każ il-qorti ma tarax kif qatt l-appellanti setgħet tirnexxi f'dik l-eċċezzjoni meta tqies li hemm rabta kuntrattwali bejn il-partijiet, l-investment inizjali sar fl-aħħar tas-sena 2013 u f'Awissu, 2016 l-appellati pproponew il-proċeduri quddiem l-Arbitru. Wieħed mill-obbligi ta' provditur ta' servizz finanzjarju hu li jaġixxi fl-aħjar interess tal-klijent jew klijent prospettiv tiegħu. F'sentenza ta' Chancery Division fl-Ingilterra (1999) fil-każ **ICS Ltd vs West Bromwich Building Society (No2)**, Evans-Lombe J qal li *financial adviser*:

"... owed to its clients contractual duties to exercise the care and professional skills appropriate to an organisation presenting itself as an expert independent financial adviser; to provide its clients with independent advice in their best interests and not to allow its own interests to conflict with those of its clients"

24. L-appellati nkarigaw lill-appellanti sabiex tatihom parir dwar kif jistgħu jinvestu s-somma ta' €25,000. Parir li l-appellati għażlu li jsegwu fis-siġħ. Parti mill-obbligu tal-appellanti fl-għoti ta' dak il-parir kien proprju li taċċerta ruħha li l-prodott li pproponiet lill-klijenti kien addattat għalihom.
25. Dwar l-argument relatat mal-ġurisdizzjoni tal-Arbitru, din il-qorti diġa kellha l-opportunita' li tiddeċiedi dwar eċċezzjoni identika u tagħmel ampja riferenza għal dak li qalet fis-sentenza **Theresa Camilleri vs Crystal Finance Investments Ltd** (Appell numru: 33/2017) li ngħatat illum.
26. Is-soċjetà appellanti tilmenta ulterjorment illi l-Arbitru kellu jiddikjara l-ilment tal-appellati null in kwantu skontha *'jikser b' mod lampanti l-Artikolu 789(1)(c) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta'*. Id-disposizzjoni tipprovdi:

'(1) L-eċċezzjoni ta' nullità tal-atti ġudizzjarji tista' tingħata –

...

⁸ Ara sentenza tal-Qorti tal-Appell (Superjuri), **Vivian Charmaine Mizzi vs Carmel Mizzi** tat-20 ta' Ġunju, 2004: *"għalkemm huwa minnu li l-preskrizzjoni tista' tiġi sollevata u eċċepita f'kull stadju tal-proċeduri mingħajr riżerva – anke fl-istadju tal-appell – jiġi rilevat li f'dawn il-proċeduri l-konvenut appellant kien ġie dikjarat kontumaċi u l-eċċezzjonijiet tiegħu sfilzati. Isegwi li mhux permess għall-konvenut li jressaq ebda eċċezzjoni, inkluża dik tal-preskrizzjoni, għax jekk dan isir l-istess konvenut ikun qiegħed, b'dan il-mod, jissana l-posizzjoni tiegħu ta' kontumaċi".*

(c) Jekk fl-att ikun hemm vjolazzjoni tal-forma meħtieġa mil-liġi, ukoll jekk mhux taħt piena ta' nullità, kemm-il darba dik il-vjolazzjoni tkun ġiebet, lill-parti li titlob in-nullità, preġudizzju illi ma jistax jissewwa xort'oħra ħlief billi l-att jiġi annullat;

...

Iżda dik l-eċċezzjoni ta' nullità kif maħsuba fil-paragrafi(a), (c), u (d) ma tkunx tista' tingħata jekk dak in-nuqqas jew vjolazzjoni jkunu jistgħu jissewwew taħt kull dispożizzjoni oħratal-liġi.

(2) L-eċċezzjoni ta' nullità ta' att, taħt is-subartikolu (1)(c), matistax tingħata, meta l-parti li tagħtiha tkun baqgħat tagħmel jew, għad li tkun taf biha, tkun ħalliet li jibqgħu jsiru atti oħra wara, mingħajr ma teċċepixxi dik in-nullità.'

27. Il-ġurisprudenza in materja tipprovdi li:

'biex att ġudizzjarju jiġi dikjarat null u jitwaqqaf il-kors tiegħu, "jeħtieġ li jkunu jikkonkorru raġunijiet gravi, fosthom nuqqasijiet ta' evidenti preġudizzju għad-difiża tal-konvenut; u huwa risaput li l-leġislazzjoni u l-ġurisprudenza patrija ilhom progressivament jirrifuġu mill-formliżmu eċċessiv, fonti ta' litigji żejda u prokrastinazzjonijiet inutili, purke' ovvjament ma tirriżultax l-effettiva vjolazzjoni tal-liġi.'

28. Skont l-artikolu 22(1) tal-Kap. 555 persuna li tkun qed tagħmel l-ilment għandha tidentifika l-parti li kontriha tkun qegħda tilmenta, ir-raġunijiet għall-ilment, u r-rimedju li jkun qed jintalab. Huwa minnu li fil-parti tal-formola fejn l-ilmentaturi kellhom jindikaw ir-raġunijiet għall-ilment huma sempliċement (i) elenkaw l-investimenti li għamlu; (ii) identifikaw min kienu l-uffiċjali tas-socjetà appellanti li kienu rakkomandawhom dawk it-tip ta' investimenti; u (iii) indikaw it-telf fil-valur tal-istess. Iżda jinftiehem, speċjalment fid-dawl tad-dokumenti annessi mal-istess ilment, li r-raġuni għall-ilment hi dwar l-imġiba tal-appellanti fl-għoti tar-rakkomandazzjoni dwar l-investment li għamlu, li l-qligh fuq l-investment kien ieħor u li l-15,000 unit ta' 7% f' Norske Skongindustrier 2017 ġie konvertit f' units oħra b'kundizzjonijiet differenti mal-istess Norske Skongindustrier mingħajr il-kunsens tagħhom. L-ilment tagħhom kien ċar tant illi s-socjetà appellanti ma sabet l-ebda diffikultà twieġeb għal din il-korrispondenza hekk kif jirriżulta dejjem mid-dokumenti annessi mal-ilment.

29. Inoltré, l-artikolu 22(8) tal-Kap.555 jipprovdi li l-ebda proċedimenti quddiem l-Arbitru m'għandhom ikunu invalidi minħabba f'xi nuqqas ta' osservanza ta' xi formalitajiet jekk kien hemm konformità sostantiva mal-liġi. Dan apparti li l-proċess quddiem l-Arbitru m'għandux l-istess formalitajiet li wieħed isib fil-Kap. 12. Fil-Kap. 555 mhemmx disposizzjoni li tipprovdi li għall-proċeduri

quddiem l-Arbitru japplika l-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Ċivili. Għalkemm fil-Kap. 555 hemm riferenza għall-Kap. 12, pero' dan b'riferenza għal disposizzjonijiet partikolari ta' dik il-ligi.

30. L-appellanti tikkontendi mbagħad illi hija aġixxiet kif support skont il-qafas regolatorju applikabbli għaliha.
31. Il-konsiderazzjonijiet tal-Arbitru dwar il-prodotti finanzjarji mertu tal-każ odjern kienu s-segwenti:

'L-Arbitru ser ihares lejn iz-zewg stadji tal-investment. L-ewwel stadju kien il-bejgħ tal-investment BP 192 u t-tieni stadju kien l-investment fin-Norske.

Il-BP 192 u r-ristruttura tiegħu

Il-BP 192 kellu erba' bonds sottostanti, kollha bonds mahruga minn kumpaniji zghar u ta' daqs medju fil-Germanja. Il-Bond Portfolio kienet struttura jew servizz totalment mahlug mill-provditur tas-servizz.

L-investitur ma kellux id-diskrezzjoni jagħzel hu stess il-bonds sottostanti għax dawn kienu magħzula minn qabel mill-provditur. Skont is-servizz Bloomberg, tlieta minn dawn il-bonds, cioè 9.75% Ekotechnika GmbH; 7.75% Sanha GmbH u 7.25% German Pellets GmbH⁶ kienu pjuttost bond issues zghar għas-swieq finanzjarji: EUR60 miljun, EUR37.5 miljun and EUR72 miljun rispettivament.

Għalkemm il-kupun innifsu mhux indikazzjoni assoluta jew wahdanija tal-livell ta' riskju ta' bond, certament li ebda wahda minn dawn il-bonds ma kienet ta' riskju baxx. Min jixtri bond, jitlob imghax għoli minghand min johrogha għar-riskju li jkun qed jidhol fih.

Ir-raguni għala l-provditur tas-servizz irrakkomanda li l-ilmentaturi jirristrutturaw l-investment tagħhom fil-BP 192 kien minhabba l-andament xejn tajjeb ta' Ekotechnika. Mill-erba' bonds li kienu jagħmlu parti mill-BP 192, il-bond Ekotechnika kellha l-akbar kupun.

Fil-principju, ma kien hemm xejn hazin fil-pjan tas-Socjetà Konvenuta li f'Mejju 2015 tirrakkomanda li r-rikavat jigi ri-investit bil-ghan li jigi rkuprat it-telf sostnut mill-BP 192. Li wiehed jidentifika investment jew investimenti bi prezz tajjeb bil-ghan li, fuq medda ta' zmien, bil-hlas tal-imghax u l-valur nominali mal-maturità jirnexxielu jirkupra t-telf sostnut fuq investment iehor, hija strategija li tigi applikata minn hafna.⁹

F'dan il-kaz, l-ghazla u l-kompozizzjoni tal-portafoll ristrutturata li gie irrakkomandata lill-ilmentaturi kienet certament decizjoni tal-provditur tas-servizz.

⁹ Enfasi tal-Qorti

Izda, f'dan il-kaz, huwa importanti li wiehed janalizza l-ghazla ta' Norske bhala wiehed mill-investimenti biex jigi ristrutturati il-portafoll tal-ilmentaturi.

Il-provditur tas-servizz kien jaf li l-ilmentaturi li kellu quddiemu ma kienux tat-tip li jispekulaw fuq is-swieq finanzjarji. Kien fid-dmir li jezercita attenzjoni meta jirrakkomanda alternattivi biex jigi rkuprat it-telf sostnut mill-BP 192.

Huwa mela ta' thassib meta wiehed jara li, fil-mument li dahlu fin-Norske, cioe' f'Mejju 2015, ir-rating ta' Norske kien hazin hafna u dikjarat spekulattiv. Dan infatti osservawh l-ilmentaturi f'certu dettal fin-Nota ta' Sottomissjonijiet taghhom.

Ir-rating tal-bond (li kellha timmatura fis-sena 2017), li kien jipprevali f'Mejju 2015, skont Moody's, kien Caa3, indikazzjoni ta' riskji sostanzjali ...

... Il-gejjieni ("Outlook") kien deskritt bhala wiehed negattiv. Il-kumpanija kienet mifnija bid-djun, li Moody's irrimarkat li mhumiex sostenibbli.

...

Infatti, f'Novembru 2015, Moody's irrevdjet 'l isfel ir-ratings li kienet tat aktar kmieni fis-sena ...

Apparti dan, il-bonds tas-sena 2017 (li kellhom l-ilmentaturi) kienu se jigu ristrutturati u fl-istqarrija ta' Moody's kien hemm imnizzel kif kienu se jigu ristrutturati ("The holders of the 2017 senior unsecured bonds are offered to receive 50% of nominal value as exchange notes due 2026 bearing a cash interest rate of 3.5% and a PIK interest rate of 3.5% as well as a 25% of nominal value as perpetual exchange notes, bearing 2% interest subject to deferral rights"). Il-gejjieni kien, ghal darb'ohra, deskritt bhala "negative".'

32. L-Arbitru ezamina jekk il-prodotti kinux adattati għall-ilmentaturi:

'Meta provditur tas-servizz finanzjarju jkun qed jaghti parir finanzjarju, huwa obligat taht l-iStandard Licence Conditions mahruga mill-MFSA li jikseb taghrif necessarju minghand kljenti prospettivi biex ikun jista' jifhem fatti essenzjali dwar il-kljenti u li jkollu bazi ragjonevoli biex jemmin – wara li jiehu konoxxenza tan-natura u t-tip ta' servizz provdut - li t-tranzazzjoni specifika li qed tigi rakkomandata, tissodisfa dawn il-kriterji:

- *li tilhaq l-oggettivi tal-investment tal-kljenti;*
- *li hija tali li l-kljenti ikun finanzjarjament jiflah għar-riskji relatati mal-investment konsistenti mal-oggettivi tal-investment tieghu; u*
- *hija tali li l-kljenti għandu t-taghrif u l-esperjenza necessarja biex jifhem ir-riskji tat-tranzazzjoni.*

Fl-isfond ta' dan, wiehed għandu għalhekk janalizza jekk – meta l-ilmentaturi inghataw parir finanzjarju u gie rakkomandat lilhom il-BP 192 – il-kriterji gewx

segwiti mill-provditur tas-servizz. L-Arbitru irid jara jekk il-portafoll ta' investimenti fil-BP 192, kif ukoll l-istruttura tal-BP 192, kienetx tajba għac-cirkostanzi tal-investituri.

Mill-affidavits tagħhom, l-ilmentaturi ma jirrizultax li kienu ta' natura spekulattiva, avventuruza jew ta' riskju għoli. Ma wrewx li kienu f'qaghda li jissugraw flushom.

L-esperjenza li kellhom kienet relatata ma' bonds u stocks lokali b'imghax fiss u kapital sikur. L-ilmentaturi kienu konsistenti fir-rigward ta' dak li riedu mill-investimenti tagħhom: riedu investiment b'imghax fiss u regolari. Talbu investiment li huwa simili għal term deposit accounts.

Ma tista' qatt tghid li fixed deposit account kien jekwipara ma' investimenti f'bond jew Bond Portfolio għaliex kont il-bank għandu karatteristici differenti hafna minn dawk ta' investiment.

It-talba tagħhom kienet imsejsa fuq il-htiega ta' dhul regolari minn imghax u l-hlas lura tal-kapital wara ammont ta' zmien – karatteristici li jidentifikaw ma' kont fiss il-bank. Tant hu hekk, li meta il-provditur qalilhom li kellhom ihallu l-investiment sal-maturità, dan accettawh mill-ewwel għax kienu jafu li depozitu fiss il-bank ihallas l-ammont kollu tal-kont mal-maturità u mhux qabel.

Hawnhekk johrog car x'riedu mill-investimenti dawn l-ilmentaturi. Il-preferenza tagħhom kienet għal investiment bl-inqas riskju, għalhekk "simili għal dak ta' term deposit" fejn kont fiss il-bank huwa serhan il-mohh għal min irid ifaddal bl-inqas riskju possibli għax jaf li flusu se jehodhom lura mal-maturità bl-imghax imhallas regolarment.

Dan jorbot mal-esperjenza u t-tagħrif li huma kellhom qabel ma bdew ir-relazzjoni professjonali tagħhom mal-provditur.

L-esperjenza li kellhom sa qabel investew mal-provditur tas-servizz, fil-kuntest tal-oggettiv tagħhom għal investiment "sigur" jindika bic-car li mhux kull bond kienet tajba għac-cirkostanzi tagħhom imma kellha tkun tali li toffri s-sigurtà u c-certezza fl-isfond ta' dak li kienu imdorrijin bih meta investew f'bonds u stocks lokali, cioè il-hlas tal-imghax u tal-kapital.

Il-kompozizzjoni tal-BP 192 kienet magħmula minn bonds li tnejn minnhom kienu ta' natura spekulattiva għax ir-rating tagħhom kien BB+ u BB-. Però, apparti dan, l-investiment tagħhom fil-BP 192 kienet l-ewwel darba tax-xorta tiegħu u ma jstax jinghad li kellhom xi esperjenza vasta fl-investimenti finanzjarji.

Kollox jindika, fil-kuntest tal-oggettivi tal-investiment li riedu l-ilmentaturi, li ma kienu qatt f'qaghda li finanzjarjament jerfghu riskju li ma kienux lesti li jgorrh.

Mill-provi li gabu l-ilmentaturi, il-BP 192 ma kienx adatt għall-oggettivi tal-investiment u c-cirkostanzi personali tagħhom.

L-Arbitru josserva wkoll li parti mir-rikavat tal-BP 192 tpogga f'fond ta' investiment kollettiv, cioè, UBS High Yield Bond Fund. Konsistenti ma' dak li qalu fl-affidavit tagħhom, dan il-fond ukoll ma kienx jilhaq l-oggettivi tal-investiment tagħhom ghax la jhallas imghax fiss, la ghandu l-kapital sikur u lanqas huwa single bond investment.

Apparti dan, ma hemm l-ebda tixbiha bejn fond ta' investiment kollettiv u term deposit account (li ghamlu riferenza ghalih fl-affidavit tagħhom).

Skont dokumentazzjoni għall-investituri mahruga mill-fund manager, l-ghan ta' dan il-fond huwa, apparti diversifikazzjoni u zamma ta' likwidità, li jinvesti imqar zewg terzi tal-assi f'bonds (debt securities) denominati fl-ewro mahruga minn kumpaniji b'rating bejn CCC u BB+ mahrug minn Standard & Poor's jew agenzija ohra tar-ratings. Dawn ir-ratings, jekk tiehu Standard & Poor's bhala rating agency, huma ta' natura non-investment grade.

Min jinvesti f'tip ta' bond fund bhal dan ikun qed ifittex dhul gholi, jinvesti f'firxa ta' bonds li jkunu ta' natura high yield (jigifieri qligh gholi) b'ratings pjuttost baxxi u lest li jaccetta volatilità fil-prezz tal-fond u r-riskji abbinati ma' bond funds ta' dan it-tip.

Generalment, investimenti f'bonds ta' kumpaniji huma meqjusa li jkollom credit risk, cioè riskju li min johrog il-bond jista' jfalli u ma jonorax l-obbligi tieghu. Normalment, bonds ta' natura non-investment grade jkollhom livell elevat ta' credit risk. Certament, mhux dan it-tip ta' riskju li kellhom f'mohhhom l-investituri meta riedu xi haga simili bhal fixed deposit account.

Dwar l-investiment fin-Norske li gie suggerit mill-provditur tas-servizz, kif digà gie spjegat, kien wiehed riskjuz hafna u ma kienx addattat għall-htigijiet u l-aspettattivi tal-ilmentaturi u, għalhekk, il-provditur tas-servizz ghandu jgorr ir-responsabbiltà dwaru.

Il-fatt li l-ilmentaturi iffirmaw xi dokumenti li kollha huma fi standard form ma jezonoraw bl-ebda mod lill-provditur tas-servizz.

F'dan il-qasam ta' investimenti fis-settur finanzjarju, il-provditur tas-servizz, li huwa l-espert fil-qasam, dejjem qiegħed f'qaghda negozjali superjuri u huwa mistenni li l-konsumatur joqghod fuq il-pariri li jinghata għaliex ikun proprju għalhekk li jmur għand dawn in-nies professjonali.

Għalhekk, meta f'dan il-kaz l-ilmentaturi iffirmaw id-dokumenti li inghatawllhom, dan għamluh mhux għaliex, b'xi mod, kienu qed jittraskuraw id-drittijiet tagħhom, imma għaliex kienu qed jagħtu l-fiducja tagħhom lill-provditur tas-servizz li, anke skont il-provedimenti tal-Kodici Civili,15 ghandu jagixxi mal-klijenti tieghu bhala missier tajjeb tal-familja ...

33. L-Abturu kkonkluda għalhekk li l-investimenti offruti lill-ilmentaturi ma kinux fl-aħjar interessi tagħhom u li l-investimenti li ġew offruti lill-ilmentaturi ma kinux adattati għaċ-ċirkostanzi u l-aspettattivi raġonevoli u legittimi tagħhom

peress li ingħataw parir li jinvestu fi prodotti riskjużi aktar milli kien il-profil ta' riskju tagħhom u dan wassal għat-telf li garrbu.

34. L-appellanti tinsisti li dejjem agixxiet kif rikjest minnha mir-regolamenti li jirregolaw l-andament tal-provdituri ta' servizzi finanzjarji. In sostenn ta' din it-teżi però, hija tagħmel referenza estensiva għad-dokumenti minnha pprezentati mar-risposta tagħha, li giet sfilzata, u man-nota tas-sottomissjonijiet tagħha liema dokumenti ġew ukoll sfilzati fl-udjenza tal-24 ta' Jannar 2017.
35. Apparti li f'kull każ huwa inammissibbli li intimat iressaq l-provi tiegħu fl-istadju ta' sottomissjonijiet, din il-Qorti ttenni li intimat kontumaċi ma jistax jinqeda bil-permess li jagħmel is-sottomissjonijiet tiegħu biex jipprezenta l-provi u jibni d-difiża tiegħu fuqhom iżda għandhom ikunu limitati fuq il-provi in atti bl-għan li jargumenta li t-talbiet ma ġewx ippruvati. Isegwi li safejn is-sottomissjonijiet tas-soċjetà intimata kienu jmorru oltré l-provi in atti, l-Arbitru ma setgħax jieħu konjizzjoni tagħhom b' dan illi kull ilment tas-soċjetà appellanti li l-Arbitru injora s-sottomissjonijiet tagħha ma jistax ireġi fiċ-ċirkostanzi.
36. Il-provi in atti li fuqhom kellu jibbaża d-deċiżjoni tiegħu l-Arbitru kienu s-segwenti:
- *Confirmation of Purchase of **BP192 5.75% EUR Bond Portfolio July 2018*** fid-9 ta' Diċembru 2013 fl-ammont globali ta' €25,000 u kif dan kien maqsum f' erba' bonds separati, ossija:
 - **Ekotechnika GmbH,**
 - **Stern Immobilien AG,**
 - **SANHA GmbH & Co KG, u**
 - **German Pellets GmbH,¹⁰**
 - Ċekk fl-ammont ta' €25,000 maħruġ mill-ilmentaturi appellati fis-27 ta' Novembru 2013,¹¹
 - *Statement of Transactions between 01/01/2015 and 30/06/2015* li juri:
 - bejgħ tal-**BP 192** fil-11 ta' Mejju 2015 għall-valur ta' €19,785.92, u
 - l-akkwist ta' –
 - 152.197 units fil-**UBS (Lux) Bond Fund – Euro High Yield (EUR) P-dist** versu s-somma ta' €7,842.76 u

¹⁰ Fol. 8

¹¹ Fol. 9

- 15,000 units f' **7% Global Notes: Norske Skogindustrier ASA:2007-26.6.17 Reg-S (SR UNSECURED)** għas-somma ta' €10,791.75;¹²
- Ittra datata 12 t' April 2016 mibgħuta mill-appellanti lill-ilmentaturi appellati li permezz tagħha qed tinfurmahom li *'your current holding in 7% Norske Skog 2017'* ġew skambjati għal:
 - (i) *'3.5% Notes Norske Skogindustrier 2026'*;
 - (ii) *'2% Notes Norske Skogindustrier Open End (Perpetual)'*;
 - (iii) *'The right to subscribe in cash for ordinary shares'*;¹³
- *Confirmation of Sale 7% Norske Skogindustrier 2017* datat 12 t'April 2016;¹⁴
- *Confirmation of Purchase* ta' 7,854.836 unit f' **3.5% Notes Norske Skogindustrier** datata 12 t' April 2016;¹⁵
- *Confirmation of Purchase* ta' 5,430 unit f' **2% Notes Norske Skogindustrier** datata 12 t' April 2016;¹⁶
- Ittra datata 25 ta' Jannar 2016 mibgħuta mill-ilmentaturi lis-soċjeta appellanti;¹⁷
- It-twegiba tas-soċjeta appellanti datata 1 ta' Frar 2016;¹⁸
- Ir-replika tal-ilmentaturi datata 9 ta' Frar 2016;¹⁹
- Il-kontro replika tal-ilmentaturi datata 15 ta' Frar 2016;²⁰
- Ittra oħra mibgħuta mill-appellanti lis-soċjeta appellanti datata 9 ta' Ġunju 2016;²¹
- It-twegiba tas-soċjeta appellanti datata 20 ta' Ġunju 2016;²²
- affidavit ta' Daniel Caruana;²³
- *Bond Portfolio Schedules* minn 31/12/2013 sa 31/12/2015;²⁴
- *Summary of Performance for period 01/07/2015 to 31/12/2015*;²⁵
- affidavit ta' Jacqueline Caruana;²⁶
- ix-xhieda ta' Caroline Scicluna;²⁷

¹² Fol. 10.

¹³ Fol. 11.

¹⁴ Fol. 12.

¹⁵ Fol. 13.

¹⁶ Fol. 14.

¹⁷ Fol. 15.

¹⁸ Fol. 16.

¹⁹ Fol. 18.

²⁰ Fol. 19.

²¹ Fol. 20.

²² Fol. 21.

²³ Fo. 56 – 58.

²⁴ Fol. 59 – 64.

²⁵ Fol. 65.

²⁶ Fol. 66 – 67.

- **Dok DJC1** – l-aħħar statement li rċevew l-ilmentaturi datat 31.12.2015;²⁸
- **Dok DJC2** – ittra li l-ilmentaturi rċevew fl-20 ta' Mejju 2016 li permezz tagħha ġew infurmati li Crystal Finance Investment Limited ġiet akkwistata minn Calamatta Cuschieri Investment Services Limited;²⁹
- **Dok DJC3** – *Coupon payment* tat-3.5% Notes Norske Skongindustrier;³⁰
- **Dok DJC4** – analiżi tal-andament tal-investiment tal-ilmentaturi.³¹

37. L-ilmentaturi xehdu li nfurmaw lill-*advisor* tas-socjetà appellanti li kellhom €25,000 u xtaqu jinvestuhom f'*bond type investments* b'imghax fiss u regolari simili għal dak ta' *term deposit* u li l-esperjenza tagħhom kienet limitata għal *bonds* u *stocks* lokali b'imghax fiss u kapital sikur.

38. L-appellati kienu *retail client*, li jfisser li ma jkunx klijent professjonali. Tal-ewwel huma l-persuni l-iktar li ghandhom protezzjoni taht il-Markets in Financial Instruments Directive (MiFiD).

39. L-appellat xehed:

"Fil-fatt aħna staqsejnieh għall-bond type investments li jkollhom imghax fiss u regolari. Aħna għidnilu wkoll li aħna xtaqna investiment li huwa simili għal dak ta' term deposit. Hu offrila bond portfolio b'erba' bonds. Fuq dan is-suggeriment tiegħu, jiena u l-mara konna ċari li nippreferu single bond investment. Izda s-sur Demanuele pero' spjegalna li bond fund jew portfolio għandu l-vantaġġ, li meta xi wieħed mill-bonds ma jkunx qiegħed imur tajjeb, l-oħrajn jikkumpensaw".

40. L-appellat kompli jixhed:

"Il-portfolio li ssuggerilna is-Sur Demanuele kien jikkonsisti f'erba' bonds. It-titlu tal-bond kien 5.75% Euro Bond Portfolio 9th July 2018. Din ngħid illi hija d-data tal-għeluq tal-portfolio. Huwa gibdilna l-attenzjoni li jekk jista' jkun l-ammont inħalluħ għat-terminu kollu, għaliex jekk nighu biex inbiegħu qabel id-data tal-għeluq il-prezz tal-bejgħ mhux bilfors ikun wieħed vantaġġuż".³²

41. Minn dawn l-estratti tal-affidavit tal-appellat hu evidenti li l-appellati kienu jafu li hemm element ta' riskju fl-investiment li kienu ser jagħmlu. Ma tistax

²⁷ Fol. 106.

²⁸ Fol. 115.

²⁹ Fol. 116.

³⁰ Fol. 117.

³¹ Fol. 118.

³² Fol. 56.

tipparaguna *bond* ma' *term deposit*. Hekk per eżempju *term deposit* m'għandux *market price*, kif għandhom il-*bonds*. Jekk l-appellati riedu investiment simili għal dak ta' *term deposit*, ma kellhomx jinvestu fil-*bonds*. Il-qorti tikkonkludi li minn kliem l-istess appell hu ċar li kienu jafu li l-*bonds* li l-appellanti tathom parir li jinvestu fihom, iġorru riskji magħhom.

42. Għalkemm jidher li l-appellat għandu edukazzjoni terzjarja, xorta jibqgħu klassifikati bħala *retail clients* li hi ferm differenti minn klijent professjonali.
43. Fil-każ ta' *retail client* irid isir *suitability assessment* sabiex jiġi determinat jekk il-konsumatur għandux l-esperjenza u għarfien li jippermettilu jifhem ir-riskji involuti fit-*transaction* u fl-amministratur tal-portfolio. L-appellat hu inġinier. Pero' mill-provi ma jirrizultax li għandu esperjenza f'*bonds*. Hu minnu li flimkien ma' martu għandhom xi *bonds* tal-Gvern ta' Malta, imma dak hu tip ta' investiment ferm differenti minn dak li għamlu fuq parir tal-appellanti. Ir-riskji huma għal kollox differenti.
44. Fil-każ ta' *retail client*, qabel jingħata l-parir finanzjarju s-service provider għandu jagħmel *suitability assessment* sabiex jiżgura li l-investiment li jissuġġerixxi lill-konsumatur jissodisfa dawn il-kriterji.³³

"a. It meets the investment objectives of the client in question;

b. It is such that the client is able financially to bear any related investments risks consistent with his investment objectives;

c. It is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio".

45. Fil-każ in eżami mhuwiex magħruf kif sar dak it-test. M'hemmx provi ċari li l-appellati kellhom xi esperjenza fit-tip ta' investiment li għamlu fuq il-parir tal-appellanti. L-attur xehed li meta ltaqgħu ma' Oliver Demanuele,

*"Konna ċari li l-esperjenza tagħna fejn tidhol investiment hija dik relatata ma' bonds u stocks lokali fejn ikollna imghax fiss u kapital sikur".*³⁴

46. Lanqas m'hemm provi li l-appellati kienu jinnegozjaw fuq bażi regolari fuq dawk it-tip ta' investimenti lokali. Lanqas ma jirrizulta li l-appellanti ntalbu jgħidu kemm kien it-telf li kienu lesti jaċċettaw fuq l-investiment li kien beħsiebhom jagħmlu. Tagħrif li hu meħtieġ fl-eżercizzju li l-appellanti għandha obbligu tagħmel meta tkun qegħda tagħti parir lill-klijent. Mhemmx tagħrif kif l-appellanti waslet biex tikkonkludi li l-investiment li pproponiet kien

³³ *Investment Services Rules For Investment Services Providers* tal-Malta Financial Services Authority.

³⁴ Fol. 56.

tajjed għall-għarfien u esperjenza li kellhom l-appellanti. Dan iktar u iktar meta tikkunsidra li dak l-investment kien jirrapreżenta 17% tal-assi, mhux inkluż id-dar matrimonjali, tal-appellati.

47. L-investment inizjali li sar fl-aħħar ta' Novembru 2013 kien tat-tip *EUR BP192 5.75% EUR Bond Portfolio July 2018*. Investment tat-tip *medium/high risk* li ma kellu l-ebda garanzija fuq il-kapital. Biżżejjed jingħad li f'sena wieħed mill-*bonds fil-portfolio* (Ekotechnika GmbH: 2013) kellu l-*market price* ta' 91% u nizel għal 23.383%. Telf fil-valur ta' 67.62%. L-appellat xehed:

"Ngħid li jien kont inutajt dan it-tnaqqis iżda peress li meta nvestejna s-sur Demanuel kien qalilna li f'portfolio dak li kien issuġġerilna hu, il-bonds jikkumpensaw lil xulxin, ma kontx allarmajt ruħi daqshekk".³⁵

Kliem li juri kemm l-appellati ma kellhomx esperjenza f'dawn it-tip ta' investimenti, tant hu hekk li kif raw dak it-telf m'għamli xejn u kien biss wara li kkomunika magħhom uffiċjal tal-appellanti li ddiskutew dak it-telf u x'seta' jsir. B'hekk fil-31 ta' Diċembru, 2014 il-*market price* tal-investment li kienu għamli kien **€20,226.69**, ċjoe' 81% tas-somma kapitali li nvestew. Sa Mejju, 2015 l-investment kellu *market price* ta' €19,785.92. Għalhekk kompli jonqos fil-valur. Sa dak iż-żmien, skont id-dokument a fol. 118 li pprezentaw l-appellati, kienu rċevew is-somma komplessiva ta' €2,040 bħala imgħax.

48. Il-fatt li l-appellat hu inginier ma jfissirx li kien iġġaddi mis-*suitability* assessment li suppost sarlu qabel l-appellanti rrakomandat l-investment *5.75% Euro Bond Portfolio July 2018*.
49. Sussegwentement fuq parir tal-appellanti, l-appellati bieghu l-investment għall-prezz ta' €19,785.92 u poggew il-flus f'zewġ investimenti oħra (7% Norske Skogindustrier 2017 u UBS (Lux) Bond – Euro High Yield). Il-prezz tal-akkwist li ħallsu kien ta' €18,634.51³⁶, li minnhom €7842.86 għal *UBS (Lux) Bond Fund – Euro High Yield* u €10,791.75 7% *Norske Skogindustrier June 2017*. Il-qorti fehmet li ngħataw dak il-parir f'tentattiv biex jirkupraw kemm jista' jkun malajr it-telf li kienu rreġistraw fl-investment inizjali. Pero' dan jidher li ma ħalliex il-frott mixtieq għaliex l-investment 7% *Norske Skogindustrier 2017* tilef konsiderevolment fil-valur minn meta sar f'Mejju, 2015. Fil-fatt sal-aħħar ta' Diċembru, il-*market price* tat-tieni investment kien €13,041.98, ċjoe' telf fil-valur ta' €5,546.98 fi ftit xhur.³⁷ L-appellata xehedet:

³⁵ Fol. 56.

³⁶ Fl. 115.

³⁷ Fol. 65.

"Aħna konna ppretendejna li l-investment kellu jzomm il-valur tiegħu u li aħna ikollna dħul regolari minnu".

50. Kliem li jkompli juri n-nuqqas ta' esperjenza tal-appellati f'dawn it-tip ta' investimenti. Dan apparti li mhemmx prova li l-investment kien, fiż-żmien li sar, b'saħħtu bizżejjed sabiex ma jsofrax dak it-telf kollu f'dawk il-ftit xhur minn meta sar. Per eżempju mhemmx prova ta' x'kienet il-posizzjoni tal-kumpannija fl-ewwel *quarter* tas-sena 2015 u fl-2014. Pero' li jidher hu li r-rating ta' dak l-investment kien CCC-, li jagħti stampa ċara ta' riskju ogħli. Il-qorti ma tifhimx kif bażat fuq it-tagħrif li l-appellanti suppost kellha dwar l-għarfien u esperjenza tal-appellati, setgħet tipproponi investment simili.
51. Minn dak li fehmet il-qorti jidher li sussegwentement l-investment *Norske Skogindustrier* reġa' gie *restructured*. Żvilupp li ovvjament l-appellanti ma kellhiex kontroll fuqu meta sar. Madankollu l-qorti tifhem li l-appellati ma kinux jafu li dan seta' jsir mill-*bond issuer*. Ċirkostanza oħra li turi n-nuqqas ta' esperjenza u għarfien tal-appellanti f'dawk it-tip ta' prodott. L-appellati spiċċaw b'investment b'rata ta' imgħax inqas minn dak li kellhom meta sar l-investment, u b'*maturity date* ta' snin twal differenti minn Ġunju, 2017. Li hu ċar ukoll mid-deposizzjoni tal-appellat, hu li l-appellanti ma kkonsultatx mal-appellati dwar dak li kien qiegħed jiġri fir-rigward ta' *restructuring* ta' *Norske Skogindustrier* u spiċċat b'*fait accompli*. Hu ovvju li *restructuring* ma jsirx millum għall-għada, iżda madankollu l-appellanti ma jidhirx li ħasset il-ħtieġa li tikkomunika mal-appellati sabiex tiddiskuti magħhom dak li kien qiegħed jiġri fis-suq dwar *Norske Skogindustrier*. Minn dak li xehed l-appellat jidher li saru jafu b'dak li kien ser jiġri biss f'Jannar 2016 meta talbu lill-appellanti tħallashom lura s-somma originali li kienu nvestew fuq parir tagħha.³⁸
52. Il-qorti mingħajr eżitazzjoni tikkonkludi li l-appellanti ma wettqitx *is-suitability assessment* bil-mod kif kienet obligata tagħmel, u wkoll l-imgħiba sussegwenti tal-appellanti kif spjegat hawn fuq *left much to be desired*.
53. Dwar l-allegata '*kontradizzjoni*' fid-deċiżjoni tal-Arbitru fir-rigward tal-BP192, huwa pjuttost ċar li fejn l-Arbitru qal li '*ma kien hemm xejn ħażin fil-pjan tas-Socjetà Konvenuta li f'Mejju 2015 tirrakkomanda li r-rikavat jiġi ri-investit bil-għan li jiġi rkuprat it-telf sostnut mill-BP 192*,' kien qiegħed jirreferi biss fil-prinċipju.
54. L-appellanti ssostni wkoll li mhemmx ness mal-appellanti bejn it-telf li lmentaw dwaru l-appellati u l-kawża għat-telf. L-appellanti tidher li qegħda

³⁸ Fol. 57.

tinsa li kellha relazzjoni kuntrattwali mal-appellati, li minnu jirriżultaw obbligi li jinkludu per eżempju *s-suitability assessment*. Hu veru li t-telf fil-valur tal-bond portfolio li fih investew l-appellanti ġara minhabba raġunijiet tas-suq. B'daqshekk ma jfissirx li l-appellanti tista' tfarfar responsabbilta' ladarba rriżulta li naqset fl-imġiba tagħha fl-għoti tas-servizz lill-konsumatur.

55. Għal dawn il-motivi t-tieni aggravju hu miċhud.
56. Permezz ta' l-aħħar u **t-tielet aggravju** s-socjetà appellanti ssostni li l-Arbitru applika hażin il-liġi u saħansitra mar *ultra vires* il-poteri tiegħu taħt l-Att meta ordna li kwalunkwe investment mertu ta' dan il-każ li għadu f'isem l-ilmentaturi, għandu jdur f'isem il-provditur tas-servizz hekk kif isir il-ħlas effettiv akkordat bid-deċiżjoni tiegħu lill-ilmentaturi, u dawn ikunu obbligati li jiffirmaw kwalunkwe dokument biex dan iseħħ.
57. L-artikolu 26(3) tal-Kap. 555 jipprovdi li:
- '(c) Jekk l-ilment jinstab totalment jew parzjalment sostanzjat, l-Arbitru jista' jordna lill-provditur tas-servizzi finanzjarji jagħmel waħda jew iżjed minn dawn li ġejjin:*
- (i) li jirrevedi, jirrettifika, jimmitiga jew ibiddel l-imġiba li fuqha jkun sar l-ilment jew il-konsegwenzi tagħha;*
 - (ii) li jagħti raġunijiet jew spjegazzjonijiet għal dik l-imġiba;*
 - (iii) li jbiddel xi Prattika li jkollha x'taqsam ma' dik l-imġiba;*
 - (iv) li jħallas ammont ta' kumpens għal kull telf ta' kapital jew dħul jew danni sofferti mill-persuna li tagħmel l-ilment minhabba fl-imġiba li fuqha jkun sar l-ilment, mingħajr imġax jew bl-imġax, b'dik ir-rata raġonevoli u fil-parametri stabbiliti bil-liġi kif l-Arbitru jista' jiddeċiedi, fuq il-flus kollha jew xi parti mill-flus, u fuq iż-żmien kollu jew xi parti mill-perjodu bejn id-data li fiha l-imġiba li fuqha jkun sar l-ilment tkun bdiet sad-data li fiha jsir il-ħlas;*
 - (v) li jispeċifika l-perjodu li fih l-ordni għandha titwettaq mill-provditur tas-servizzi finanzjarji.'*
58. L-appellati wiegħbu li din il-lista mhijiex eżawrjenti u li l-Arbitru għandu poteri wiesgħa. Din il-Qorti ma taqbilx ma' din it-teżi. Kull ordni li seta' jagħti l-Arbitru kellha tkun skont ir-rimedji hawn fuq imsemmija. L-ordni li l-investment jinqaleb f'isem il-provditur tas-servizz finanzjarju ma jidhirx li hu wieħed minnhom.
59. M'hemmx prova x'inhu l-valur tal-investment tal-appellata llum il-ġurnata. Fiċ-ċirkostanzi l-qorti ser tibgħat l-atti lura quddiem l-Arbitru sabiex l-appellati jressqu l-provi dwar il-*market price* tal-investment li l-qorti fehmet li għadu

reġistrat f'isem l-appellati, u b'hekk l-Arbitru jkun f'posizzjoni li jillikwida l-kumpens dovut lilhom.

Għal dawn il-motivi sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq:

- i. Tilqa' t-tielet aggravju u tichad l-ewwel u t-tieni aggravju.**
- ii. Tvarja d-deċiżjoni tal-Arbitru fis-sens li tħassar dik il-parti li biha ikkundannat lill-appellanti tħallas lill-appellati, *"... is-somma ta' ħamsa u għoxrin elf ewro (€25,000), pero' li minnha jridu jonqsu (a) kull imgħax li tħallas mill-BP 192 qabel ma ġie terminat, (b) kull dħul li seta' tħallas mill-UBS High Yield Bond Fund u (c) l-imgħaxijiet li tħallsu f'Ġunju, 2016 (€60.33) u Diċembru 2016 (€138.52) fuq in-Norske. Bl-imgħax legali mid-data ta' din id-deċiżjoni sad-data tal-ħlas effettiv. Fuq bażi ta' ekwita u ġustizzja, kwalunkwe investiment meritu ta' dan il-każ li għadu f'isem l-ilmentaturi, għandu jdur f'isem il-provditur tas-servizz hekk kif isir il-ħlas effettiv akkordata b'din id-deċiżjoni lill-ilmentaturi, u dawn ikunu obbligati li jiffirmaw kwalunkwe dokument biex dan iseħħ".***
- iii. Tibgħat l-atti lura lill-Arbitru sabiex wara li jisma' l-provi li jkun hemm bżonn, jagħti rimedju skont l-artikolu 26(3) tal-Kap. 555.**
- iv. Għal kumpliment tikkonferma d-deċiżjoni tal-Arbitru.**

Spejjeż tal-appell jinqasmu in kwantu għal 1/3 a karigu tal-appellanti u 2/3 a karigu tal-appellati.

Ir-Registratur għandu jieħu ħsieb jibgħat l-atti lura lill-Arbitru sabiex jissokta bis-smiegħ tal-każ skont ma jingħad hawn fuq.

Anthony Ellul.